

УДК 821.161.2'06.09(092)

DOI 10.31654/2520-6966-2019-12f-95-73-81

О. М. Капленко

доцент кафедри української літератури

та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Екзистенційні мотиви в поезії Ірини Шувалової

У статті розглядається творчість молодшої української поетеси Ірини Шувалової. Усі її збірки – "Ран" (2011), "Ос" (2014), "Аз" (2014) – пов'язані наскрізними образами та мотивами, а тому розглядаються як своєрідне поетичне трикнижжя. Поетка отримала схвальні відгуки та рецензії, проте формування літературно-критичного дискурсу щодо кодифікації її творчого профілю ще активно триває. Апелюючи до філософської заглибленості поезії Ірини Шувалової, у статті здійснено спробу відчитування екзистенційних мотивів. У центрі опиняються сенсотворчі інтенції і логіка їх перебігу від усвідомлення кінечності свого існування до радості буття. Увесь спектр емоцій і станів у їх максимальному виявленні реалізується у циклічному форматі, що націлює реципієнта на самоодштаність і завершеність процесу, а також відкриває перспективу подальшого аналізу творчості Ірини Шувалової в руслі міфологічного, біблійного, культурологічного коду.

Ключові слова: поезія, Ірина Шувалова, екзистенційний, кінечність існування, естетизація смерті, радість буття.

2011 року у видавництві "Смолоскип" побачила світ перша книга віршів молодшої поетеси Ірини Шувалової "Ран", яку багато хто з літературної спільноти назвав "дебютом року". До книги увійшли понад шістьдесят віршів, післямову під назвою "Манна, хіть і сіль у "Рані"" написала Маріанна Кіяновська, де пророче зазначила, що "вірші Ірини Шувалової – подія. І сама Іра Шувалова – подія" [16, с. 129]. І справді, дебютну збірку відзначено першою премією літературного конкурсу видавництва "Смолоскип" та українсько-німецькою премією імені Олеся Гончара, а наступного 2012 року вона була визнана кращою книгою книжкового фестивалю "Джура-фест" у номінації "Поезія".

Друга збірка поезій – "Ос" побачила світ влітку 2014 року у видавництві "Смолоскип" у супроводі післямови Галини Крук, яка підкреслила універсальність поезії, порівнявши її з мовою, якою "мати розповідає дитині про світ, намагаючись не оминати ані найменшої подробиці" [15, с. 105].

Третя книга поезій "Аз" [14] вийшла друком восени 2014 року у видавництві "Електронкіта". Автором супровідного слова до книги став Василь Герасим'юк.

Поетка отримала схвальні відгуки літературознавців. Так, Тамара Гундорова відзначила, що "Ірина Шувалова пропонує ще один варіант сучасної метафоричної поезії – пружної, насиченої алюзіями і культурними знаками, де саме письмо стає тілом. Таємнописом можна назвати таку поезію..." [8]. Василь Голобородько: "Багато читачів заскочені дивними назвами збірок Ірини Шувалової: давнішої "Ран", наступної "Ос" та третьої "Аз", відразу ж беруться тлумачити їх, знаходячи якісь відповідники поза самими збірками, і не здогадуються, що вони означають саме ті збірки поезій, які вони тримають у руках, а поза збірками нічого не означають" [12]. Каша Сальцова (Олександра Кольцова): "Книга Ірини Шувалової – це дуже ретельна, по-хорошому ремісничка, якісна робота, в яку вкладено багато поетичної праці. Автор демонструє потужний арсенал поетичних засобів – і володіння різними формами віршованого письма, і багатство образів. Прекрасні зразки сучасної жіночої любовної лірики" [12]. Остап Сливинський: "Поза всяким сумнівом, "Ос" і "Аз" Ірини Шувалової – це дуже оригінальні і дуже якісні поетичні артефакти" [12].

Сама авторка презентує ці збірки як "своєрідне трикнижжя" [11]. Тобто найбільш ефективно розглядати їх як певну етапність у розвитку внутрішніх мотивів. Критерії цього поступу, фокус бачення логіки розгортання мотивів можуть бути різними, про що свідчить той факт, що навіть презентуючи дві останні поетичні книги, Ірина Шувалова застосувала кілька критеріїв їх образного сприйняття – це кольористика і стан готовності до дії: "Про "Ос" я говорю, що це збірка сутінкових текстів, напівтонів. "Аз" – це збірка густіших барв, і вона більш полуднева. "Ос" я порівняла би з тим моментом, коли ми готуємося зробити крок уперед, коли ми сповнені сподівань, коли проробляємо величезну внутрішню роботу, яка передує власне прийняттю рішення. "Аз" в цьому сенсі є кроком. Вона є більш зовнішньо динамічною, а "Ос" – внутрішньо динамічна. Це як подорож всередині і подорож географічна" [11].

Щодо спроби кодифікації творчості Шувалової в контексті вітчизняного літературного процесу, то, безсумнівно, її варто розглядати не лише керуючись поколіннєвим (генераційним) принципом, а насамперед за естетичним стильовим критерієм. Найновіша поезія еkleктична щодо стилю. "Йдеться, однак, – як зауважує Маріанна Кіяновська, – не про "нарешті свободу", а про нічим не обмежений

доступ до надмірної кількості невідрефлексованого матеріалу, який від "стиснення" в синхронній культурній матриці починає породжувати дивовижні стильові гібриди" [9]. Оскільки "наймолодша" поезія ще дистанційно невіддалена, існує не так багато спроб її класифікації. На наш погляд, однією з найґрунтовніших розвідок є стаття Світлани Богдан "Коротка антологія сучасних способів говорити про Бога, або Знову ця нездарна молода поезія" [2], де вона, скажімо, виділяє два полюси, навколо яких згруповані молоді автори. До першого – "раціонально-матеріалістичного" полюса вона зараховує групу авторів, чия увага зосереджується насамперед на реаліях емпіричного світу, що отримують відображення у текстах. Символом цієї крайньої точки може слугувати фотографія – як відтворення (звісно, пропущене через об'єктив авторського "я") довоколишніх предметів, подій або явищ (сюди, скажімо, зараховано твори Богдана-Олега Горобчука, Павла Коробчука, Олега Коцарева). Поети, які тяжіють до "ірраціонально-метафізичного" полюса, за С. Богдан, вектор своєї уваги спрямовують насамперед не на реалії емпіричного світу, а на те, що поза ним, вони відштовхуються у своїх образних побудовах не від "фізично-намацальної площини", а від "невидимо-сутнісної", у намаганнях досягнути яку доступні чуттєвому сприйняттю речі стають лише засобами. Символом цього способу творення може слугувати не фотографія, а малюнок – спроба намалювати світ, а не зафіксувати його в його даності, інтенція прозріти невидимі приховані сутності (сюди віднесено твори Анни Малігон, Галини Ткачук, Павла Нечитайла, Олександра Коржа, Катерини Калитко, Олесі Мамчич, Олени Степаненко, Богдани Матіяш).

Виділяє С. Богдан і межову групу поетів, які знаходяться ніби між полюсами, ті автори, увага яких не зупиняється на емпіричному рівні і які певною мірою прозирають за ним якусь іншу реальність, тобто в чийй творчості даються ознаки певні метафізичні порухи, які, проте, є лише епізодичними і постають із обертання у колі фізичних реалій (саме тут поряд із іменами Дмитра Лазуткіна, Ярослава Гадзінського, Юлії Стахівської знаходиться й Ірина Шувалова – "одна з найцікавіших /.../ постатей покоління 2000-х"). Тут уже на основі першої збірки С. Богдан відзначила такі засадничі особливості поетичної манери дебютантки, як широкі коло філософських проблем, сугестивний звукопис, так звану "монументальність" стилю.

Цікаво, що багато в чому суголосно виявляється і позиція Василя Голобородька, який також фіксує межовий характер лірики Ірини Шувалової: "Погляд авторки спрямований на зовнішнє, переважно, а якщо і звертає увагу на внутрішнє, то бачить його як один

із елементів, проявів зовнішнього. Це все – знак рівності між зовнішнім і внутрішнім" [12].

В одному зі своїх інтерв'ю І. Шувалова зізналася, що їй надзвичайно близький такий стан помежів'я і як поетеси, і як особистості, адже "поет уже перебуває на межі. Це вже межовий стан: між тим, що ще не втілене, і що буде втілене ним, – або у вигляді звуку (якщо говорити про давню поезію, що передавалася в усній традиції), або у вигляді написаного слова – не важить, як. Але на цю проблему можна дивитися й ширше: кожна людина постійно перебуває "на межі" (хоча б між існуванням та неіснуванням). Зрозуміло, що більшість людей воліє про це не думати. Але, з іншого боку, саме поет через свою так звану акцентовану межовість не може собі дозволити про це не думати" [7].

Апелюючи до філософської заглибленості поезії Ірини Шувалової, починає активізуватися екзистенційний потенціал її творчого доробку. Так, Ірина Борисюк говорить у своїй розвідці про "специфічно жіночий екзистенційний досвід" [4] у ліриці І. Шувалової. Натомість у своїй статті ми спробуємо простежити дещо інший аспект екзистенційного у поетичному трикнижжі поетеси. У центрі уваги насамперед опиняються сенсотворчі інтенції, логіка їх перебігу і трансформацій.

Попри те, що кожна зі збірок має свій емоційний профіль, текст віршів радимо сприймати цілісно, адже більшість художніх образів, як-от рана, рот, межа, страх, смерть, тіло, ліжко, шипшина, вітер, ріка та ін., є засадничими і повторюваними.

Відтак, перший етап внутрішньої логіки розгортання досліджуваного аспекту – це усвідомлення кінченості свого існування, рефлексія, болісне сприйняття цього факту, траєкторію руху тіла і душі, позначених тягарем цього пізнання. Це відчуття таке невловиме, як назва першого розділу збірки "Ран" – "Тримайся за вітер", і таке ж незворотне, як назва третього розділу тієї ж збірки – "Передзима". Духовне усвідомлення приходить через тілесні знаки: "дибки плоть вимагає дуби / ти співаєш свою загибель" [16, с. 11].

Відчуття приходять інтуїтивну через наростання тривоги і неспокою ("у мені ворухиться чийсь неспокій" [16, с. 24], "дівчинко це лиш примарні підвиди біди / привиди болю" [16, с. 34], "вони ідуть а запах твій вони тебе ще вип'ють" [16, с. 70], "та є небезпека у комусь впізнати значно / більше ніж просто себе упізнати прірву" [16, с. 79]); туги (моя туга схожа на тебе" [16, с. 25]); страху ("дерева гойдає страх" [16, с. 30], "білу пігулку страху під язик берем ми" [16, с. 37]); відчаю і неунікності ("це наш відчай лоскоче нам пальчики" [16, с. 30],

"розкручується пружинка безвиході в тілі" [16, с. 31], "це невідвороття скінченності будьмо відверті" [16, с. 56]).

Знання про певну межу, кінець, смерть асоціюється із певним прозрінням ("це так осінила тебе твоя смертність" [16, с. 31], "дівчинка знає що світ це імперія зла" [16, с. 33]). Семантика неіснування виявляється у застосуванні лексем "кінець", "край", "ніщо", "ніхто" ("завтра я стану луна ніхто" [16, с. 55], "сновиди в безодні ночі намацав край" [16, с. 49], "те страшне і безслівне ніщо" [16, с. 67]).

Другий рівень, на який переходить лірична героїня І. Шувалової, переважно сконцентрований у мотивах книги "Ос". Її профіль дещо розмитий, на перший погляд, але цей етап не менш важливий. Це спроба продовжити своє існування з усвідомленням своєї кінченності. Це не лише рух, але це вже не втеча, це стояння на ногах і подальше усвідомлення / осмислення: "тепер не зламати цю мить нескінченного "знаю" / цю мить нескінченного "більше нічого не можу / але все приймаю все бачу все чую все буду любити" [15, с. 19].

Важливу роль тут відіграє психологічна реакція особистості. Мається на увазі необхідність врахування такого феномену, як естетичний досвід, який "за своєю специфікою та емоційною наповненістю відрізняється від "онтологічного", але тісно з ним пов'язаний" [6, с. 77]. Оскільки переживання позитивного естетичного досвіду пов'язане з відчуттям радості від естетичної явленості космосу через красу, філософська думка переконує, що саме естетизація може стати способом осмислення феномену смерті. Зокрема, Ю. Єременко у своїй статті "Екзистенціальний та естетичний вимір феномену смерті" зазначає, що "складність осмислення цього явища змушує людську свідомість вдаватися до компенсаторного механізму естетизації смерті. У рефлексивному процесі смерть позначається через певні образи та естетичні концепти, пов'язані з життям" [6, с. 72].

Відтак, хотілось би загострити увагу на функціональній ролі поезії "Офелія" (2-й у збірці). Усім відомо, що Офелія – це кохана Гамлета із трагедії Вільяма Шекспіра. Епізод, коли королева оголошує королю і Лаерту про смерть Офелії, вважається одним із найпоетичніших описів смерті в англійській літературі. У контексті циклічності розвитку цього мотиву в поезії Ірини Шувалової – це символічне споглядання / осмислення феномену смерті. І тут пристрасть Ірини Шувалової до візуального зіграла головну роль. Погляд читача прикутий до таких зримих образів, як "біляве волосся", "руки молочні", "очиці блищать наче ягоди в темному листі", "мереживний сукні поділ", "черевичок гаптований сріблом", "шовкову ріку", "перли по хвилях", "зелене листя", "цвіт черешні", "лататтеві ковдри" та ін.

Саме тут кілька разів заявлений образ смерті, але ж який: "о смерте ти ходиш як киця на лагідних лапках / ти равликом тихо повзеш по зеленій стеблині". Це не погляд жаху чи "потрясіння глибинного мороку мезозойського", як було заявлено в інших текстах. За цим спогляданням уже з'являється бажання "в стінах зі світла і шовку дожити до старості" [15, с. 45], інтуїтивно захопитися за сенс існування: "через море пожеж ти ще бачиш палання мети" [15, с. 87]. Недаремно ж С. Богдан, говорячи про збірку "Ос", наголошує, що у ній "крізь хіть, сп'яніння, буйство крові як базової субстанції існування матеріального тілесного світу, крізь демонічні маски цього світу, крізь "зорі... страшні і ворожі" та затонулі кораблі, попри "лисяче личко коректної смерті" проривається – хоча б на мить, натяком, слабким порухом, ледь вловимим подувом – "сутність буття", хоча вона й схарактеризована як "печальна і невловима" [3].

Внутрішня націленість на дію була частково відрефлексована у попередній збірці. Подекуди на поверхню проривалось нестримне вітаїстичне бажання ("я залишуся я таки доживу до старості" [16, с. 77], "я просто хочу цю ілюзію" [16, с. 71], "і хочеться більшого значно ніж просто любити" [16, с. 63]).

Загальна тенденція третього рівня – це усвідомлення повноти буття. Це завершення циклу, що фіксує трансформацію естетики болю в естетику радості. Уже анотація проектує настрої книги і формує читацьку рецепцію у вітаїстичному руслі: ""Аз" – третя книга поезій Ірини Шувалової і перша літера старослов'янської абетки. Також "аз" означає "я", і так перша літера алфавіту добігає кінця в собі – останній, а остання набуває початку в собі – першій. Змія кусає себе за хвіст – і триває вічно. "Аз" – книга циклів: вона вся – подорожі й повернення; припливи і відпливи; смерть, переродження і тривання; зрощення, розлука і знову повернення в нерозривну суцільність. Стихія цієї книги – земля, з якої – крізь її червону глину, глевкий порошок, камінні брили, мертву кору – безупинно і вперто пнеться назовні невтомне зелене життя. Аз – це початок саду" [14]. С. Богдан вибудовує цілий асоціативний ряд із почуттєвого спектру книги, як-от любов, радість, світло, щастя: "передусім це щастя взаємного кохання (той-таки еротизм, тілесний його вимір), та крім того – зростання до радості позаземної, перехід на вищі трансцендентні рівні: "наче раптово розверзлись розтвори небесні / наче у світлі і зелені світ потопає"; "бути щасливим – це настільки бути / що цього ніяк не можна сказати" [3]. А Василь Герасим'юк стверджує: "Після таких рядків мимоволі підозрюєш, що на "планеті людей" стан, який колись названо повнотою буття, – імовірний" [14].

На рівні мікромотивів, які "виростають" із попередніх збірок, скажімо, впадає в око контраст між незавершеними, "обірваними" процесами ("недознайомі слова", "ненаписані книги", "недопроявлені кадри" [15, с. 21]), і початком дії, скерованістю її у майбутнє ("так пишуться книги чудес на піску під ногами", "так у маківці місяця тліє сухе насіння", "ліри зі струнами з пороку заговорять" [14]).

Можна припустити, що в людині дійсно закладено потребу у відчужанні всього діапазону емоційних модусів: від безкінечного болю до найвищої радості, від найстрашнішого гніву, жаху, відчаю до повного умиротворення. Більшості так і не випадає можливість наблизитись до переживання цих абсолютних емоційних станів, і це, незважаючи на зрівноваженість і безпечність такого життя, спричиняє відчужання його меншовартості, неповноти. У поезії Ірини Шувалової розгортається увесь спектр емоцій і станів у їх максимальному виявленні, і реалізується він саме у циклічному форматі, що націлює реципієнта на самодостатність і завершеність процесу, а також відкриває перспективу подальшого аналізу творчості поетеси у руслі міфологічного, біблійного, культурологічного коду.

Література

1. Батурина С. Поезія на дотик, на смак і на аромат. *Буквоїд*. URL: <http://bukvoid.com.ua/news/poetry/2011/09/29/121551.html> (дата звернення: 29.05.2019).

2. Богдан С. Коротка антологія сучасних способів говорити про Бога, або Знову ця нездарна молода поезія". *ЛітАкцент*. URL: <http://litakcent.com/2011/11/07/kortotka-antolohija-suchasnyh-sposobiv-hovoryty-pro-boha-abo-znovu-sja-nezdarna-moloda-poezija/> (дата звернення: 28.05.2019).

3. Богдан С. Ось єсьм аз... *ЛітАкцент*. URL: <http://litakcent.com/2015/01/23/os-esm-az/> (дата звернення: 28.05.2019).

4. Борисюк І. Міфологія жіночого Ірини Шувалової: тілесність, мова, час. *Синопис: текст, контекст, медіа*. 2016. № 1 (13). URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12663/191-563-1-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 29.05.2019).

5. Дігай Т. "Ран" Ірини Шувалової: На кінчику голки. *Сумно*. URL: <http://sumno.com/literature-review/na-kinchyku-golky/> (дата звернення: 26.05.2019).

6. Єременко Ю. Екзистенціальний та естетичний вимір феномену смерті. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Філософія"*. 2016. № 1. С. 72–80.

7. Желізна Ю. Ірина Шувалова: "Шипшина для мене дуже важливий символ, тотем". *ЛітАкцент*. URL: <http://litakcent.com/2012/03/22/iryna-shuvalova-shyphshyna-dlja-mene-duzhe-vazhlyvyj-symvol-totem/> (дата звернення: 28.05.2019).

8. Ірина Шувалова. *Автура*. URL: <http://www.avtura.com.ua/writer/189/> (дата звернення: 24.05.2019).
9. Кіяновська М. Знаки поетичних поколінь у найновішій українській поезії. *Українська літературна газета*. 2011. 9 вер. № 18 (50). С. 4–5.
10. Коцарев О. Ірина Шувалова. *Аз. Критика*. URL: <https://krytyka.com.ua/reviews/az> (дата звернення: 26.05.2019).
11. Ославський Б. Ірина Шувалова: досвід дотику. *Збруч*. URL: <https://zbruc.eu/node/36719> (дата звернення: 25.05.2019).
12. "Поезія": відгуки журі "ЛітАкценту року – 2014". *ЛітАкцент*. URL: <http://litakcent.com/2015/01/21/poezija-vidhuky-zhuri-litakcentu-roku-2014/> (дата звернення: 28.05.2019).
13. Рябчий І. Ірина Шувалова "Не хочеться фарсу". *Українська літературна газета*. 2010. 28 трав. № 11. С. 7.
14. Шувалова І. *Аз: збірка поезій*. Київ: Смолоскип, 2014. 114 с.
15. Шувалова І. *Ос: збірка поезій*. Київ: Смолоскип, 2014. 112 с.
16. Шувалова І. *Ран: збірка поезій*. Київ: Смолоскип, 2011. 144 с.

References

1. Baturin, S. Poeziia na dotyk, na smak i na aromat [Poetry to the touch, taste and aroma]. URL: <http://bukvoid.com.ua/news/poetry/2011/09/29/121551.html> (Last accessed: 29.05.2019) [in Ukrainian].
2. Bohdan, S. Korotka antolohiia suchasnykh sposobiv hovoryty pro Boha, abo Znovu tsia nezdarna moloda poeziiia [A brief anthology of modern ways to talk about God, or Again this talentless young poetry]. URL: <http://litakcent.com/2011/11/07/korotka-antolohija-suchasnyh-sposobiv-hovoryty-pro-boha-abo-znovu-cja-nezdarna-moloda-poezija/> (Last accessed: 28.05.2019) [in Ukrainian].
3. Bohdan, S. Os yesm az... [Os yesm az...]. URL: <http://litakcent.com/2015/01/23/os-jesm-az/> (Last accessed: 28.05.2019) [in Ukrainian].
4. Borysiuk, I. Mifolohiia zhinochoho Iryny Shuvalovoi: tilesnist, mova, chas [Mythology of female by Iryna Shuvalova: physicality, language, time]. *Synopsis: tekst, kontekst, media – Synopsis: text, context, media*: URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12663/191-563-1-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Last accessed: 29.05.2019) [in Ukrainian].
5. Dihai, T. "Ran" Iryny Shuvalovoi : Na kinchyku holky ["Ran" by Iryna Shuvalova: At the tip of the needle]. URL: <http://sumno.com/literature-review/nakinchyku-golky/> (Last accessed: 26.05.2019) [in Ukrainian].
6. Yeremenko, Yu. (2016). Ekzystentsialnyi ta estetychnyi vymir fenomenu smerti [Existential and aesthetic measurement of the phenomenon of death]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Ser. Filosofiiia – Journal of Dnipropetrovsk University. Ser. Philosophy*, 1. 72–80 [in Ukrainian].
7. Zheliezna, Yu. Iryna Shuvalova: "Shypshyna dlia mene duzhe vazhlyvyi symvol, totem" [Iryna Shuvalova: "The briar rose is a very important symbol for me, a totem"]. URL: <http://litakcent.com/2012/03/22/iryna-shuvalova-shypshyna-dlja-mene-duzhe-vazhlyvyi-symvol-totem/> (Last accessed: 28.05.2019) [in Ukrainian].

8. Sait Avtura [Site Avtura]. URL: <http://www.avtura.com.ua> (Last accessed: 24.05.2019) [in Ukrainian].
9. Kiianovska, M. (2011). Znaky poetychnykh pokolin u nainovishii ukrainskii poezii [The signs of poetic generations in the newest Ukrainian poetry] *Ukrainska literaturna hazeta – Ukrainian literary newspaper*, 18 [50]. 4–5 [in Ukrainian].
10. Kotsarev, O. Iryna Shuvalova. Az [Iryna Shuvalova. Az]. URL: <https://krytyka.com/ua/reviews/az> (Last accessed: 26.05.2019) [in Ukrainian].
11. Oslavskiy, B. Iryna Shuvalova : dosvid dotyku [Iryna Shuvalova: touch experience]. URL: <https://zbruc.eu/node/36719> (Last accessed: 25.05.2019) [in Ukrainian].
12. Sait LitAktsent [Site LitAktsent]. URL: <http://litakcent.com> (Last accessed: 28.05.2019) [in Ukrainian].
13. Riabchii, I. (2010). Iryna Shuvalova "Ne khochetsia farsu" [Iryna Shuvalova "I do not want farce"] *Ukrainska literaturna hazeta – Ukrainian literary newspaper*, 11. 7 [in Ukrainian].
14. Shuvalova, I. (2014). *Az : zbirka poezii* [Az : a poetry collection]. Kyiv [in Ukrainian].
15. Shuvalova, I. (2014). *Os : zbirka poezii* [Os : a poetry collection]. Kyiv [in Ukrainian].
16. Shuvalova, I. (2011). *Ran : zbirka poezii* [Ran : a poetry collection]. Kyiv [in Ukrainian].

O. M. Kaplenko

Associate Professor of Ukrainian Literature and Journalism Department,
Nizhyn Gogol State University

Existential motifs in the poetry of Iryna Shuvalova

The article deals with the writings of modern Ukrainian poetess Iryna Shuvalova. The debut poetry collection "Ran" (2011), as well as the two following collections "Os" (2014) and "Az" (2014) became a notable phenomenon in the modern literature of Ukraine. Her works were awarded numerous prizes, including "Smoloskyp", "Blahovist", Ukrainian-German Oles Honchar prize, etc. The poetess got positive reviews, but the formation of literary-critical discourse on the codification of her creative work is still active. Her poetry is metaphorical, saturated with allusions and cultural signs, she uses various poetry forms, and her verses are characterized by richness of images and visuality.

Despite the fact that emotions in each collection are different, it is advisable to perceive the lyrics of all three collections as a whole, since most of artistic images are basic and repetitive. Appealing to the philosophical depth of her lyric poetry, the author makes an attempt to read existential motifs of the poetess. In the centre of attention there are, first of all, meaningful intentions and the logic of their development from the finality of human existence awareness through the growth of anxiety, discontent, fear and despair, through comprehension and enlightenment to the joy of being, love, happiness and light. The whole spectrum of emotions is fully revealed in a cyclic form, which aims the reader on self-sufficiency and completeness of the process, and also opens the prospect of further analysis of Iryna Shuvalova's writings in the context of mythological, biblical, culturological codes.

Key words: poetry, Iryna Shuvalova, existential, finality of human existence, aestheticization of death, joy of being.